

Aleksi Jercog (et al), *ZLATI ZVOKI, Katalog Avsenikove glasbe 1953–2016,*

Begunje: Galerija Avsenik – Hohner, 2016; 45 evrov.

Slovenski, evropski in svetovni fenomen Avsenikov in njihove glasbe je zdaj v obširni, na kar 450 in še nekaj straneh obsegajoči monografiji obelodanjen. To, kar je zapisano in izdano,

nikoli ne izgine, kot bi morda lahko izginila Avsenikova glasba, fenomen njihovih polk in valčkov, če ne bi za njimi ostali številni avdio in video posnetki. *Zlati zvoki* iz računalnika avtorja **Aleksija Jercoga**, radijskega urednika, publicista in glasbenika (roj. 1971) iz Trsta (in drugih), so zdaj pridobili še podnaslovno konotacijo: *Katalog Avsenikove glasbe 1953–2016*. Saj gre poleg natančnega popisa vseh Avsenikovih dejstev za doslej najbolj natančen popis opusa obeh slovitih bratov, zdaj že pokojnega Slavka Avsenika (1929–2016) in Vilka Ovsenika (roj. 1928): tiskov, avtorjev besedil, prirejevalcev (aranžerjev) ter posnetkov in seveda njihovih nadaljevalcev. Kajti cel svet pozna to »malo« Slovenijo tudi po Avsenikih; potem ko smo v tem okviru skoraj odmislili J. P. Gallusa in ansambel *Laibach* ter skupino *Irwin*, je lahko novodobni Avsenikov fenomen vodilo za neke vrste nadaljnje razglabljanje o specifikah slovenske glasbe nasploh in ne le t. i. narodno zabavne, kateri vrh so prav gotovo Avseniki.

V *Katalogu* je to več kot sistematično prikazano v besedi (dvojezično – slovensko in vzporedno nemško, na koncu pa še obsežna prevoda povzetka v angleškem in nemškem jeziku) in sliki. Gre vsekakor za vsestransko bogato monografijo, ki se že zdaj lahko primerja z monografijami likovnih umetnikov. Kajti vsa napisana kronologija življenja in dela številnih Avsenikovih generacij je vseskozi bogato dokumentirana s slikami. Knjigo

po analogiji z naslovom uokvirjajo same zlate barve. Avtor pa jo je po nagovoru (takratne aktualne ministrice za kulturo Juliana Bizjak Mlakar), uvodniku (Slavkove žene Brigitte Avsenik, vodje založbe Avsenik), čestitkah (direktorja Hohnerja Stefana Althoffa), sledih Avsenikovih zvočnih odtisov (enega od treh sinov S. Avsenika, Slavka A., ml.), avtorskem predgovoru (A. Jercoga) razdelil v štiri dele.

V prvem in hkrati najobsežnejšem ali kar večinskem delu (*Diskografija*, str. 16–354 ali 339 str.) so od uvodnih opomb do konca poglavja nanizani glavni albumi (diskografske izdaje v vseh teh 63 letih Avsenikove kronologije) od začetkov s tistim tako popularnim očitkom (prvega) naslova ansambla *Das Original Oberkrainer Quintett*, prek *Kvinteta Avsenik*, *Kvintet V. S. Avsenik*, ***Ansambel bratov Avsenik***, *Slavko Avsenik und seine Original Oberkreiner*, *Vilko & Slavko Avsenik*, *Trio Slavko Avsenik*, *Brata Avsenik* idr., med njimi pa najdemo tudi Avsenikove sopotnike in nadaljevalce: *Simfoniki RTV Slovenija* idr. (85 naslovov). Med drugimi izdajami in variantami ovitkov je še 62 glasbenih albumov (iz let 1958–2013). Sledi popis naslovov EP (extended play), tj. malih plošč (1956–1969): 23 naslovov in naslovnice drugih izdaj in variant ovitkov EP-plošč: 24 naslovov. Od SP-plošč (singlov) je navedenih 99 naslovov. Tudi tu je še 24 drugih izdaj in variant ovitkov SP-plošč. V naslovu bakelitnih plošč je navedenih še šest (izbor). V tej digitalni dobi ne moremo odmisлити zvočnih razglednic Avsenikove glasbe (8 naslovov). Izmed drugih albumov, zbirk uspešnic, antologij in kompilacij pa je tu še nedosegljivih 188 naslovov; v podpoglavju drugih izdaj in variant ovitkov zbirk uspešnic, antologij in kompilacij razberemo še 26 naslovov. Med video produkcijami lahko razberemo nadaljnjih 21 naslovov. Tu je aktualni ali tudi »verni« nadaljevalec Avsenikove glasbe (poleg morda še *Hišnega ansambla Avsenik*) *Ansambel Grege Avsenika* s sicer le štirimi naslovimi (ampak kontinuiteta Avsenikov je bila vendarle dana tudi s tole cezuro) in seveda dandanašnji morda res najbolj avtentičen nadaljevalec Avsenikove glasbe, *Ansambel Saša Avsenika*, Slavkovega vnuka, v manj kot desetih letih delovanja (prva diskografija je zabeležena 2009) z osmimi naslovi. *Hišni ansambel Avsenik* ima (v letih 2002–2013) šest takih naslovov, potem pa so tu še *Gašperji* (23 naslovov). Med drugimi projekti z Avsenikovo glasbo lahko povzamemo nadaljnjih 32 naslovov. Gre seveda za tisoč in več odličnih Avsenikovih skladb, katerih samo popis izdaj je nepreštet. Tu ne gre le za prve med njimi *Dorfpolka/Vaška polka*, *Pod lipčo*, *Na zapravljivčku ...* kar vse lahko razberemo na prvi objavljeni Avsenikovi plošči, tu so tudi priljubljene *Murke* in rekordna *Golica* (1955). Tu gre tudi za ves diskografski razvoj, na katerem so naši Avseniki zapustili svoj enormni opus. Saj njihova glasba ostaja tako po spominu tistih, ki smo jih doživeli tudi na koncertih in veselicah v živo pa vse do številnih radijskih in televizijskih oddaj in posnetkov: neslutene sledi; doma in na tujem. Morda na tujem še prej

in več kot doma? Avsenikova glasba ostaja tako po njihovih avtorskih in izvedbenih prispevkih ter po skrbi za njihovo zupščino zagotovo del narodove kulturne dediščine. Če že ne Slovenci, se pa vsaj Gorenjci izražajo skozi njo. Prav polki *Na Golici* je zato odmerjen še poseben avtorjev prispevek.

Drugi del knjige *Katalog skladb* (355–390) prinaša popis celotnega Avsenikovega opusa. Najprej gre za tiste skladbe Slavka in Vilka Avsenika, ko so objavljene na nosilcih zvoka njunega ansambla (slovenskim naslovom in nemškimi prevodom, leto nastanka, skladbe, ritem; polka ali valček, minutaža, avtor slovenskega in nemškega besedila, naslov notne zbirke oz. vir natisa skladbe v slov. in nemškem založništvu). Ta sistematika je v tabelah popisna v letih 1955–2005. Našteli smo ok. 630 (avtorskih) del omenjenega tandema. Sledijo še druge objavljene skladbe V. in S. Avsenika, druge skladbe S. in V. Avsenika, skladbe S. Avsenika, V. Ovsenika (izbor), objavljene ljudske pesmi v priredbah S. in V. Avsenika, objavljene skladbe S. Avsenika in S. Avsenika, ml., skladbe S. in V. Avsenika v priredbah S. Avsenika, ml., za različne zasedbe pa še skladbe G. Avsenika in Saše Avsenika.

V 3. delu Avsenikove monografije A. Jercoga in drugih s podnaslovom *Zgodovina* (390–435) je kronološko nanizan razvoj ansambla z vsemi njegovimi predhodniki (1953) pa vse do 2016. leta, ko se izteče tudi knjiga. Takrat je že omenjeni najbolj aktualni in verodostojni nadaljevalec Avsenikove glasbe *Ansambel Saša Avsenika* v Cerkljah na Gorenjskem prejel srebrno ploščo za prodajo cedejke *Dolge so noči* od založbe Vox. Sledijo diskografska priznanja za *Ansamble Avsenik* različnih imen in generacij (1964–2016), priznanja, nagrade in odlikovanja; žal brez tako zaslužene, večkrat predlagane in nepodeljene največje slovenske nacionalne (velike) *Prešernove nagrade*. Avseniki bi so jo zaslužili že zdavnaj, na vrhuncu svojih moči. Iz zaključne statistike je (do)končno razvidno (Avseniki v številkah in zanimivostih), da so Avseniki: najbolj izvajani in prodani avtorji na področju narodno-zabavne glasbe v Evropi. O tem priča ok. 10.000 nastopov *Ansambla bratov Avsenik*, ok. tisoč izvornih skladb izpod peres S. in V. Avsenika, več kot 400 različnih posnetkov uspešnice polke *Na Golici*, 188 zbirk uspešnic in antologij za slovensko in nemško tržišče (od katerih tudi dvojne in trojne plošče), več kot 140 notnih zvezkov, izdanih pri nemški založbi *Seith*, 99 SP (singlov) za slovensko, nemško in ameriško tržišče, 89 notnih zvezkov v samozaložbi v Sloveniji, 85 glavnih »uradnih« albumov za slovensko in nemško tržišče (od teh 24 dvojnih plošč), v letih 1953–2015 – 62 let Avsenikove glasbe, 40 let neprekinjenega delovanja Avsenikovega ansambla: 32 zlatih plošč, od teh dve platinasti in ena z diamanti za več kot 25 milijonov prodanih nosilcev zvoka v Avstriji, Belgiji, Nemčiji, Sloveniji in Švici, 32 zmag v nemških radijskih oddajah *Wettstreit nach Noten*, 23 EP plošč za slovensko, hrvaško, nemško in ameriško tržišče, 14 notnih map z izvornimi priredbami za vse instrumente kvinteta, 3 platinaste CD-plošče za prodaje na slo-

venskem tržišču, 3 pesmarice v samozaložbi v Sloveniji in ena nemška pri založbi *Seith*, dve skupni zmagi v TV-oddaji *Lustige Musikanten* pri nemški postaji *ZDF*, eno platinasto priznanje za video produkcijo za slovensko tržišče, ena zlata kasetna slovensko tržišče in dva učbenika (za harmoniko in kitaro). Sledi popis članov in (občasnih) sodelavcev Avsenikovega ansambla, ki se jih je v vseh teh 41 letih (1953–1994), ko je v njem igral harmonikar S. Avsenik, nabralo kar 62 (28 pevki in pevcev in 34 instrumentalistov; med njimi tudi take »zvezde« klasične ali resne glasbe, kot so klarinetisti Miha Gunzek, Franc Tržan in Alojz Zupan in pevke Olga Gracelj, Sonja Hočevar, Ana Pucar Jerič idr.). Seveda legendarni Avseniki še vedno igrajo pred nami (virtualno) v kar najbolj avtentični zasedbi: pevski par Danica Filipič-Franc Koren ali/in Avsenikov pevski tercet Ema Prodnik-Jožica Svete-Alfi Nipič in instrumentalni kvintet: Slavko Avsenik/harmonika, Albin Rudan/klarinet, legendarni trobentač Franc Košir, kitarist Leo Ponikvar in Mik Soss/bariton & kontrabas. To je bila zagotovo najdlje časa delujoča in top zasedba Avsenikov. Tu je še kar 37 avtorjev besedil, naših, torej slovenskih in tujih, največ nemških. Med »klasiki« so tudi Gregor Strniša, Ciril Zlobec, Janez Menart, Tone Pavček, med najbolj popularnimi pa zagotovo (prvi) Feri Souvan, Franje Milčinski Ježek, Elza Budau, Tone Fornezzi Tof, Alfi Nipič, Ivan Sivec, Vinko Šimek idr.

V četrtem in hkrati zadnjem delu Jercogovih *Zlatih zvokov* (str. 436–450) je objavljena *Bibliografija* (avtorji in dela, iz katerih so avtorji črpali dosedanje vedenje o Avsenikih: knjige in brošure, pesmarice, učbeniki in notni zvezki), obsežni prevodi

povzetkov v angleški in italijanski jezik in beseda o avtorju (A. Jercog).

Dodan je še poseben (reklamni) dodatek, ki pa v imenu *Založbe Avsenik* piše in slikovno oriše naše Avsenike še kako drugače, aktualno: prikazana je občina Radovljica, ki je že vseskozi legendarnemu fenomenu Avsenikov izkazovala nenehno pozornost, večjo od državne, o *Galeriji Avsenik* (zasebnem zavodu), *Glasbeni šoli Avsenik* in drugi kulturni in turistični ponudbi dandanašnjega časa in prostora Avsenikovih Begunj.

Slik je v obeh variantah, torej (stari) črno-beli in (novejši) barvni podobi izjemno veliko. Vse so tako kot teksti vzporedno urejene kronološko.

Knjigo so (beroč po kolofonu) ustvarili poleg najbolj zaslužnega med zaslužnimi, avtorja Aleksija Jercoga (tudi urednik arhivskega gradiva in koncepta knjige), še prevajalci v nemški jezik (*Dialekta, d.o.o.* Radovljica), lektorica slovenskih besedil Loredana Gec, lektorica nemških tekstov Rebecca Kettlitz, lektor angleškega teksta Cristiano Steffe, pri izboru arhivskega slikovnega gradiva so poleg avtorja knjige sodelovali še Brigita Avsenik, Karl Lanzmaier, Simon Golobič, Bojan Koman in Josef Schönleitner, ti so delno tudi lastniki slik ovitkov plošč (S. Golobič, A. Jercog in Avsenik). Knjigo je oblikoval odlični Žiga Culiberg, natisnili pa so jo v formatu 22 x 23 cm *Medium, d.o.o.* iz Žirovnice v nakladi 500 izvodov (junij 2016). Izdajatelja in založnika sta *Galerija Avsenik-Hohner* iz Begunj na Gorenjskem (zanjo odgovarjata Brigita Avsenik in Lili Milojevič), izid knjige pa je podprlo tudi *Ministrstvo za kulturo RS*.